

Sch. — Vgl. पुरजित्.

पुरमथन (पुर + म^०) m. der Zermalmer des Pura, Bein. Çiva's Duṛtas. 67, 6. — Vgl. पुरजित्.

पुरमार्ग (पुर + मार्ग) m. Strasse einer Stadt RAGH. 11, 3.

पुरमालिनी (von पुर + माला) f. die mit Burgen Bekränzte, N. pr. eines Flusses MBH. 6, 329 (VS. 183). — Vgl. पुरावती.

पुरैय m. N. pr. eines Mannes RV. 6, 63, 9.

पुररत्न (पुर + रत्न) m. Stadtwächter DAÇAK. 26, 1.

पुररत्निन् (पुर + र^०) m. dass. KATHAS. 13, 169.

पुरला (?) Bein. der Durgā H. c. 58.

पुरवासिन् (पुर + वा^०) adj. subst. eine Stadt bewohnend, Stadtbewohner, Städter N. 7, 16. 13, 22.

पुरवास्तु (पुर + वास्तु) n. ein zur Gründung einer Stadt geeigneter Grund HARIV. 6409.

पुरशासन (पुर + शा^०) m. der Züchtiger des Pura, Bein. Çiva's KUMĀRAS. 7, 30. — Vgl. पुरजित्.

पुरश्चरण (पुरस् + च^०) 1) adj. Vorbereitungen zu Etwas treffend; davon nom. abstr. °ता f.: अमृतोत्पादनपुरश्चरणातामुपगतस्य MBH. 12, 13206 (S. 831, Z. 8). — 2) n. proparox. eine vorgängige Handlung, Vorbereitung (im Ritual) ÇAT. BR. 4, 4, 1, 11. 6, 2, 1. 4, 6, 2, 4. 20. 21. 6, 6, 1, 5. 12, 3, 5, 2. स^० 10, 3, 5, 3. अथैतद्वर्षदत्तं स्वर्गकामायनं तस्यैते पुरश्चरणे गौपाल्यं चाग्नीन्धनं च NIDĀNA 10, 11. P. 4, 3, 72. Verz. d. Oxf. H. 92, a, 24. 93, a, 38. fgg. 95, a, 11. 97, b, 15 (°कर्मन्). 103, a, 11. fgg. °चन्द्रिका Titel eines Werkes 93, a, 40. Verz. d. B. H. No. 1037. °पद्धतिमाला desgl. Verz. d. Oxf. H. 110, b, 6. °विधि desgl. Verz. d. B. H. No. 1037. गायत्री^० 1035. — Vgl. पौरश्चरणिक.

पुरश्कर (पुरस् + कर) m. 1) eine best. Grasart, = vulg. उलु Imperata cylindrica Beauv. ÇABDAK. im ÇKDR. — 2) Brustwarze ÇABDĀRTHAK. bei WILSON.

पुरैस् adv. praep. P. 5, 3, 39. Vop. 7, 108. voran, vorn, nach vorn, da-
vor, vor den Augen, vor sich, vor Jemand (Gegens. पश्चात्, पश्चात्, पृष्ठे)
AK. 3, 4, 25, 185. 22 (COLEBR. 20), 7, 3, 5, 7. H. 1329. an. 7, 51. MED. a. j.
82. समग्रिमिन्धतां पुरैः RV. 1, 170, 4. भद्रं भवति नः पुरैः 2, 41, 11. 5, 29,
5. रथे तिष्ठन्नपति वाजिनः पुरैः 6, 73, 6. 8, 17, 15. 30, 15. 16. अतिथ्यमग्रे
नि च धत्त इत्पुरैः 5, 28, 2. AV. 1, 27, 2. 6, 40, 3. 8, 6, 15. ÇAT. BR. 4, 6, 2, 4.
ÇĀKṢH. ÇU. 17, 13, 1. गच्छतां पुरो भवन्तौ । अरुमप्यनुपदमागत एव ÇĀK.
29, 1. ÇRUT. 24 (BR.). पुरैः प्रतिकृतं शैले स्नातः ÇĀK. 30. MĀRK. P. 23, 5.
AK. 2, 6, 2, 25. H. 652. HALĀJ. 2, 398. गच्छति पुरैः शरीरं धावति पश्चाद-
संतुतं चेतः ÇĀK. 33. 64, 11. 44, 18. v. l. 63, 15. v. l. Spr. 1881. अमुं पुरैः
पश्यामि देवदारुम् RAGH. 2, 36. KUMĀRAS. 4, 3. 25. Spr. 1461. VID. 312. KATHAS.
29, 156. RĀGA-TAR. 6, 356. MĀRK. P. 76, 6. MBH. 12, 6621. Spr. 143. पुरोवृषेन्द्र
den V. r. vor sich habend BHĀG. P. 4, 4, 4. im Osten, nach Osten: अस्मै पुर उ-
देति पश्चास्तमेति AIR. BR. 1, 7. VS. 13, 54. 13, 15. ÇAT. BR. 2, 1, 2, 4. MBH.
7, 2349. दक्षिणतः पुरैः nach Südosten 2, 1120. vorher, zuerst H. an. MED.
HALĀJ. 4, 22. R. 1, 49, 6. स्था bevorstehen: सुरभिमाससुखं पुरैः स्थितम् (v.
l. समुपस्थितम्) ad ÇĀK. 135. Als praep. mit dem abl.: न गर्दभं पुरो अश्वो-
न्नपत्तिं man spannt nicht den Esel vor das Ross RV. 3, 33, 23. mit dem
acc.: य इमे उभे अर्हन्ती पुर एत्यप्रयुच्छन् 5, 82, 8. 7, 1, 3. स सूर्य प्रति पुरो

न उद्गाः 7, 62, 3. mit dem gen. P. 2, 3, 30. पुर इव पर्ययैः AIR. BR. 2, 11.
ततः प्रविशति मुनयः पुरश्चैषो कञ्चुकी ÇĀK. 62, 23. तस्य पुरः — वाचमाददे
RAGH. 1, 59. MEGH. 3. KATHAS. 3, 43. VID. 283. Spr. 163. 731. 2289. PAÑ-
ĀT. 247, 15. AMAR. 43. SĪH. D. 37, 10. vor (der Zeit nach): तव प्रसादस्य
पुरस्तु संपदः ÇĀK. 189. in comp. mit der Ergänzung: स्व^० vor sich HA-
RIV. 13996. धनपति^० Spr. 2319. Zwei Verbindungen von पुरस् sind be-
sonders beliebt: 1) mit कर P. 1, 4, 67. 8, 3, 40. Vop. 8, 21. a) vornhin
—, an die Spitze bringen, — stellen, vorangehen lassen: रथम् RV. 1,
102, 9. 54, 3. 8, 43, 9. ब्राह्मणा ये पुरस्कुर्वीरिन् zu ihrem Führer bestellen
KĀTJ. ÇA. 22, 5, 29. 11, 8. यज्ञमेव विल्लु पुरस्कृत्येषु ÇAT. BR. 1, 2, 5, 3. हि-
रण्यं पुरस्कृत्य सायमुद्धरेत् (अग्निम्) vor sich hin haltend AIR. BR. 7, 12.
(प्रातिष्ठत्) शकुत्तलो पुरस्कृत्य vorangehen lassend MBH. 1, 3000. 6920.
5, 7049. 7052. HARIV. 4973. R. 1, 9, 67. 26, 1. 3. 76, 9. 2, 1, 1. 26, 17. 6, 99,
17. ÇĀK. 35, 9. 62, 23. 108, 19. RAGH. 2, 20. 13, 66. KUMĀRAS. 2, 32. KA-
THAS. 12, 12. RĀGA-TAR. 5, 327. प्रातश्च सर्वे जग्मुस्ते कृत्वा सूर्यप्रभं पुरः
(vom Verbum getrennt) KATHAS. 44, 163. पुरस्कृत = अग्रतः कृत, अग्रकृत
AK. 3, 4, 24, 86. H. an. 4, 123. MED. t. 215. — b) an ein Amt setzen,
anstellen: महानसे त्वं भव मे पुरस्कृतः MBH. 4, 242. यो हि भोष्ये पुरस्का-
र्यो यानिषु शयनेषु च । भूषणेषु च सो ऽस्माभिर्बालो युधि पुरस्कृतः 7, 1993.
— c) voranstellen so v. a. ehren, Jmd Ehre erweisen: दर्शनेनैव भवतीनां
पुरस्कृतो ऽस्मि ÇĀK. 18, 18. पुरस्कृतः सताम् RAGH. 3, 41. 14, 18. 15, 86.
HIR. 65, 19. स्वभटा दानमानाभ्यां पुरस्क्रियताम् 104, 18. नन्दिप्रामे ऽकरो-
द्वाभ्यं पुरस्कृत्यास्य पाडुके MBH. 3, 15983. R. 6, 109, 5. पुरस्कृत = पू-
जित H. an. MED. = सित्त besprengt H. an. सीतो मत्वेदकपुरस्कृताम्
(irroratam SCHL., wohl einfach geehrt so v. a. geweiht, oder auch zu
f) zu stellen R. 1, 73, 27. — d) voranstellen, vorangehen lassen so v. a.
in den Vordergrund stellen, zur Richtschnur nehmen, vor Augen ha-
ben, berücksichtigen, sich angelegen sein lassen, erwählen: तमेवार्थं पुर-
स्कृत्य पितामहमचोदयत् so v. a. wegen MBH. 1, 7686. R. 5, 90, 33. MBH.
1, 325. कारणं किं पुरस्कृत्य भार्या वै संनियोजितां 6888. धर्मम् 2, 1769.
धर्मं पुरस्कृत्य विधूय दर्पम् R. 2, 98, 31. Spr. 2370, v. l. मित्रताम् MBH. 3,
16770. पितुराज्ञाम् R. 1, 77, 22. तो बुद्धिम् 2, 108, 18. 4, 44, 9. अश्वमेधं पु-
रस्कृत्य कार्माण्योभिरे तदा so v. a. in Betreff R. GORR. 1, 12, 35. 6, 13,
6. एकात् एव चर्मरत्नभस्त्रकामिमं पुरस्कृत्याङ्गराज्ञमाचक्ष्व so v. a. über
DAÇAK. in BENF. Chr. 189, 2. अग्रमानं पुरस्कृत्य मानं कृत्वा तु पृष्ठतः Spr.
138. पुरस्कृतमध्यमक्रम RAGH. 8, 9. येषां च स बणिकसार्थः पुरस्कृत्याट-
वीषयम् wählen, vorziehen KATHAS. 29, 105. पुरस्कृत = स्वीकृत H. an.
— e) vor die Augen treten lassen, an den Tag legen, zeigen, verrathen:
स्त्रीस्वभावम् R. 3, 23, 25. स्त्रीत्वम् 6, 101, 16. स्वविक्रमम् RĀGA-TAR. 5, 328.
मूलाङ्कुराद्यपि न जातु पुरस्करोति (शास्त्रविटपी) 4, 529. — f) पुरस्कृत be-
gleitet von, verbunden —, versehen mit: द्रौपदीम् — धौम्यपुरस्कृताम्
MBH. 3, 15749. व्यसर्पत जलं तत्र तीव्रशब्दपुरस्कृतम् R. 1, 44, 17. अश्व-
गन्धपुरस्कृताः (पावकाः) MBH. 1, 4937. गुणानित्येव तान् (दोषान्वने) वि-
द्धि तव स्नेहपुरस्कृतान् R. 2, 29, 2. मधुरां बाणीमभिसात्वपुरस्कृताम् 5,
36, 44. वाक्यामिदं स्नेहपुरस्कृतम् 6, 107, 2. Spr. 886. यदि वो मत्प्रियं कार्यं
राजभक्तिपुरस्कृतम् HARIV. 3894. अर्थभाव^० von einer Person R. 1, 1, 35.
राजभक्ति^० desgl. MBH. 3, 2268. 4, 1035. सर्वकाम^० desgl. 13, 6361. अर्थभे-
चर्मणी चित्रे शतचन्द्रपुरस्कृते 6, 594. ब्रह्मलोका^० im Besitz der Welt Br.,